

yasalarda sözleşmenin
feshinin bazı koşullara bağlı
tutulduğu istisnalar
dışında, sözleşmeden dönme
(fesh), mahkeme kararına
gerek olmaksızın ileri
sürülebilen, karşı tarafın
kabulüne bağlı olmayan, karşı
tarafa ulaşmakla sonuç
doğuran, karşı tarafa
ulaştıktan
sonra tek taraflı geri
alınması mümkün bulunmayan
bozucu yenilik
doğuran tek taraflı irade
beyanıdır. Genel kural bu
olsa da kat karşılığı
inşaat sözleşmesi,

**kira sözleşmesi,
iş sözleşmesi gibi
bazı sözleşmeler yönünden
yasalarda öngörülen
sınırlayıcı kurallardan doğan
istisnalar da mevcuttur.
Nakit bedel karşılığı
eser sözleşmeleri yönünden
ise sınırlayıcı istisnai bir
kural bulunmadığından mahkeme
kararına gerek
olmaksızın tek taraflı irade
beyanı ile sözleşmeden dönme
mümkündür**

T.C.

Yargıtay

15. Hukuk Dairesi

Esas No:2016/4567

Karar No:2018/886

K. Tarihi:13.3.2018

Mahkemesi :Asliye Hukuk Mahkemesi

Yukarıda tarih ve numarası yazılı hükmün temyizen tetkiki

davalı vekili tarafından istenmiş ve temyiz dilekçesinin süresi içinde verildiği anlaşılmış olmakla dosyadaki kağıtlar okundu gereği konuşulup düşünüldü:

– K A R A R –

Dava, eser sözleşmesinden kaynaklanan tespit ve sözleşmenin aynen ifa edilmek suretiyle devamına ilişkin olup mahkemece davanın kısmen kabulüne dair verilen karar davalı vekili tarafından temyiz edilmiştir.

Davacı, ...'nın ...i Komutanlığı ihtiyacı için 01.10.2014 tarihinde 2014/107674 ihale kayıt numarası ile çıkmış olduğu ihalede 69.000 çift K-Ank-14/18 Ayakkabı Spor Er işine yönelik olarak taraflar arasında 03.11.2014 tarihinde 10'uncu Kısım 69.000 çift K-Ank-14/18 Ayakkabı Spor Er Mal Alımına İlişkin Sözleşme imzaladığını, 69.000 çift ayakkabının teslim edildiğini, davalı tarafından yapılan birinci muayenede teslim edilen ayakkabıların teknik şartnameye uygun olmadığının bildirildiğini, davacı tarafından itiraz edildiğini, ikinci muayenede de yine teknik şartnameye uygun olmadığının belirlenip davacıya otuz gün süre verildiği ve son fiziki muayenenin yapıldığını, ilk muayenedeki eksikliklerin giderildiğini ancak niteliklere uygun değildir raporu ile reddedildiğini, ret nedeninin sırf estetiksel nedenlerden kaynaklandığını, davalı idarenin sözleşmeyi feshettiğini, davacının üstlendiği işi sözleşmeve eki şartnameye uygun olarak yaptığını, bu nedenle teslim edilen spor ayakkabıların sözleşme ve ekindeki teknik şartnameye uygun olarak teslim ve ifa edilip edilmediğinin, teslim edilen malların kullanım amacına uygun ve elverişli olup olmadığının tespitini talep etmiş, daha sonra 13.01.2016 tarihli dilekçesi ile talep sonucu ıslah edilerek, sözleşmenin feshinin haksız olduğu, sözleşmenin yürürlükte olup tarafları bağlayıcı bulunduğunun, idareye teslim edilen ayakkabıların teknik şartnameye uygun olduğunun tespiti ve sözleşmenin aynen ifa edilmek suretiyle devamına karar verilmesini talep etmiş, mahkemece davalının sözleşmenin feshi

işleminin yasa ve sözleşmeye aykırı olduğunun tespitine, sözleşme bedelinin 3.039.795,00 TL olarak

belirlenmesine, belirlenen sözleşme bedeline göre sözleşmenin aynen ifasına karar verilmiş, hüküm davalı idare vekilince temyiz olunmuştur.

Kural olarak tespit davaları bir kimse ile diğer bir kimse arasında var olan somut bir olaydan doğan hukuksal bir ilişkinin varlığının saptanmasına yönelik olup bundan ötesi bir işlevi yoktur. Eda davaları ise hem tespit hem edayı içerdiğinden tespit davasına eda davasının öncüsü denilebilir. Tespit davasının dinlenebilmesi için hukuksal bir ilişki ile hukuki yararın bulunması zorunludur. Hukuki yararın varlığı ise davacının bir hakkının veya hukuki durumunun bir tehlike ile tehdit edilmiş olması, bu tehdit nedeniyle, davacının hukuki durumunun tereddüt içinde olması ve bu hususun davacıya zarar verebilecek nitelikte olması, tespit hükmünün bu tehlikeyi kaldırmaya elverişli olması halinde kabul edilebilir. Görülmekte olan veya açılacak bir davada iddia veya savunma olarak ileri sürülebilecek konular için ayrı bir tespit davası açmakta hukuki yarar yoktur. Aynı şekilde eda davası açılabilecek hallerde tespit davası açılmasında hukuki yarar yoktur (Emsal Yarg. HGK 02.04.2003 T 2003/1-256 E., 2003/269 K., 24.06.1992 T 1992/1-347 E., 1992/394 K., 15. HD. 22.04.2004 T 2003/5627 E., 2004/2300 K.). Ayrıca yasalarda sözleşmenin feshinin bazı koşullara bağlı tutulduğu istisnalar dışında, sözleşmeden dönme (fesih), mahkeme kararına gerek olmaksızın ileri sürülebilen, karşı tarafın kabulüne bağlı olmayan, karşı tarafa ulaşmakla sonuç doğuran, karşı tarafa ulaştıktan sonra tek taraflı geri alınması mümkün bulunmayan bozucu yenilik doğuran tek taraflı irade beyanıdır. Genel kural bu olsa da kat karşılığı inşaat sözleşmesi, kira sözleşmesi, iş sözleşmesi gibi bazı sözleşmeler yönünden yasalarda öngörülen sınırlayıcı kurallardan doğan istisnalar da mevcuttur. Nakit bedel karşılığı eser sözleşmeleri yönünden ise sınırlayıcı istisnai bir kural bulunmadığından mahkeme kararına gerek olmaksızın tek taraflı irade beyanı ile sözleşmeden dönme mümkündür. Hukuk Genel Kurulu'nun 08.11.2006 tarih 2006/15-702 Esas, 2006/691 Karar sayılı kararı ve Dairemizin 04.06.1998 tarih 1998/513 Esas, 1998/2377

Karar sayılı kararında da bedel karşılığı eser sözleşmesinden dönme için tek taraflı irade beyanının yeterli olduğu benimsenmiştir. Tek taraflı irade beyanı ile dönme (fesih) mümkün olmakla birlikte, sözleşmeyi haksız ya da kusuruyla fesheden taraf, fesih bildiriminin sonuçlarına da katlanmak durumundadır, fesih sonucu zarara uğrayan kimse koşulları mevcutsa haksız fesih sebebiyle uğradığı zararlarının tazminini isteyebilir. Bu suretle sözleşme fesihle sona eren sözleşme nedeniyle hiç kimsenin sona eren sözleşme ile bağlı kalmaya zorlanamayacağından feshin iptâli ya da bu şekilde yaratılan muarazanın men'ine karar verilemez.

Bu ilke ve kurallar ışığında somut olaya gelindiğinde; taraflar arasında 03.11.2014 tarihli TBK 470 ve devamı maddelerinde düzenlenen eser sözleşmesi ilişkisi olduğu, davacının yüklenici davalının iş sahibi olduğu uyuşmazlık konusu değildir. Taraflar arasındaki uyuşmazlık; davalı iş sahibi idare tarafından feshedilen sözleşmenin fesih işleminin haksız olduğunun, sözleşmenin yürürlükte bulunduğu tespitini ile sözleşmenin

aynen ifa edilmek suretiyle devamına karar verilip verilemeyeceğine ilişkindir. Yukarıda izah edildiği şekilde karşı tarafa ulaştırılacak irade beyanı ile sonuç alınabilecek konuda dava açılmasında hukuki yarar bulunduğundan da söz edilemeyeceği gibi ayrıca fesih suretiyle sona eren sözleşme yönünden de mahkemece aynen ifa kararı verilemez. 6100 sayılı HMK'nın 114/1-h. maddesine göre hukuki yarar dava şartıdır. Mahkeme, dava şartlarının mevcut olup olmadığını, davanın her aşamasında kendiliğinden araştırır. Taraflar da dava şartı noksanlığını her zaman ileri sürebilirler (HMK 115/1). Mahkeme, dava şartı noksanlığını tespit ederse davanın usulden reddine karar verir. Bu nedenle hukuki yarar yokluğundan davanın reddine karar verilmesi yerine kısmen kabulü ile hükme varılması doğru olmadığından kararın bozulması gerekmiş, bozma sebebine göre sair temyiz itirazları incelenmemiştir.

SONUÇ: Yukarıda hükmün temyiz eden davalı yararına BOZULMASINA, karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 15 gün

içinde karar düzeltme isteminde bulunulabileceėine 13.03.2018 gününde oybirliėiyle karar verildi.

İlgili Maddeler

- HMK 114/1-h Madde
- HMK /1 Madde